

INSTITIÚID OIDEACHAIS MARINO

SCRÚDÚ ATRIALACH FAOI THEASTAIS GHAELGE, FÓMHAR 2018

SCRÚDÚ LE hAGHAIDH CÁILÍOCHTA SA GHAELGE

PÁIPÉAR II – 100 MARC (80 MARC ANSEO AGUS 20 MARC DO ‘TEANGA AGUS CULTÚR’)

Uair agus leathuair an chloig don pháipéar seo (10.00-11.30). Dhá cheist a fhreagairt, ceist amháin as gach Roinn.

ROINN A

PRÓS

Freagair Ceist 1 nó Ceist 2

1. “Tugann an sliocht ‘Mo Thuras Abhaile Dom’ as *Fiche Blian ag Fás*, le Muiris Ó Súilleabháin, léargas maith ar chúrsaí scoile in Éirinn ag tús an chéid seo caite.”
Déan an ráiteas sin a phlé agus tagair don scéal mar thacaíocht le do fhreagra.
(40 marc)

2. “Is í saoirse na mban an téama is mó sa scéal ‘Iníon Rí na Cathrach Deirge,’ le hAngela Bourke.”
Déan an ráiteas sin a phlé agus tagair don scéal mar thacaíocht le do fhreagra.
(40 marc)

ROINN B

FILÍOCHT

Freagair Ceist 3 nó Ceist 4

3. “An chodarsnacht idir gliondar dóchasach na hóige agus éadóchas na seanaoise is is ábhar den dán ‘An Gleann inar Tógadh Mé,’ le Dubhghlas de hÍde.”
Pléigh an ráiteas sin agus luaigh línte ón dán mar thacaíocht le do fhreagra.
(40 marc)

AN GLEANN INAR TÓGADH MÉ

Ó áit go háit ba bhreá mo shiúl
Is dob ard mo léim ar bharr an tsléibhe;
I long is i mbád ba mhór mo dhúil
'S ba bheo mo chroí i lár mo chléibh.
Mar chos an ghiorria a bhí mo chos,
Mar iarann gach alt is féith,
Bhí an sonas romham thall 's abhus
Sa ghleann 'nar tógadh mé.

Ba chuma liomsa fear ar bith,
Ba chuma liom an domhan iomlán;
Mar rith an fhia a bhí mo rith,
Mar shruth an tsléibhe ag dul le fán.
Is ní raibh rud ar bith sa domhan
Nach ndéanfainn, dá mba mhaith liom é.
Do léim an bád ar bharr na habhann
Sa ghleann 'nar tógadh mé.

Ní hamhlaidh tá sé liom anois
Do bhí mé luath is tá mé mall
Níl fhios agam cad é a bhris
Sean-neart mo chroí is lúth na mball;
Do rinne mé mórán 's fuair mé fios
Ar mhórán - och! níor sásaíodh mé.
Mo léan, mo léan, gan mé arís
Óg sa ghleann 'nar tógadh mé!

4. “Gabhann áilleacht mhistéireach le háit atá bunoscionn - is é sin téama an dáin ‘Cúl an Tí,’ le Seán Ó Ríordáin.”
Pléigh an ráiteas sin agus luaigh línte ón dán mar thacaíocht le do fhreagra.

(40 marc)

CÚL AN TÍ

Tá Tír na nÓg ar chúl an tí,
Tír álainn trína chéile,
Lucht ceithre chos ag siúl na slí
Gan bróga orthu ná léine,
Gan Béarla acu ná Gaeilge.

Ach fásann clóca ar gach droim
Sa tír seo trína chéile,
Is labhartar teanga ar chúl an tí
Nár thuig aon fhear ach Aesop,
Is tá sé siúd sa chré anois.

Tá cearca ann is ál sicín,
Is lacha righin mhothaolach,
Is gadhar mór dubh mar namhaid sa tír
Ag drannadh le gach éinne,
Is cat ag crú na gréine.

Sa chúinne thiar tá banc dramhaíl'
Is iontaisí an tsaoil ann,
Coinnleoir, búclaí, seanhata tuí,
Is trúmpa balbh néata,
Is citeal bán mar ghé ann.

Is ann a thagann tincéirí
Go naofa, trína chéile,
Tá gaol acu le cúl an tí,
Is bíd ag iarraidh déirce
Ar chúl gach tí in Éirinn.

Ba mhaith liom bheith ar chúl an tí
Sa doircheacht go déanach
Go bhfeicinn ann ar chuairt gealaí
An t-ollaimhín sin Aesop
Is é ina phúca léannta.